

Я. В. ЛАНЕЦЬКИЙ,
студент гр. МД-12 ФСЕУ ХарPI НАДУ, м. Харків

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасний період економічного розвитку характеризується фундаментальними змінами. Відбувається перехід до глобалізації світового господарства. Процес глобалізації надзвичайно прискорив темпи інновацій і виявив необхідність створення гнучких ринків праці, товарів, капіталу, зміну існуючих принципів регулювання та управління. З-під контролю виходять функції щодо національного регулювання своїх економік. Глобалізація світової економіки по-новому порушує питання про роль держави в житті суб'єктів господарювання, її життєздатність як політичного інституту.

В останні роки спостерігається певний інтерес науковців до проблеми ролі держави в економічному житті суб'єктів господарювання, свідченням чого є опублікована спеціальна література. Дане питання постійно перебуває в колі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Проте, незважаючи на вагомий доробок, побудова успішних взаємовідносин між державою та суб'єктами господарювання залишається вкрай актуальною як в теоретичному, так і в прикладному плані.

На сучасному розвитку України настало усвідомлення того, що вплив держави на економічне життя суб'єктів господарювання в нашій країні є необхідним, що не можна односторонньо орієнтуватися тільки на приватні інтереси, оскільки вони повинні сполучатися з інтересами публічними.

У науковій літературі неодноразово аналізувались фактори, якими обумовлюється об'єктивна необхідність державного впливу на господарську діяльність суб'єктів економіки. У сучасних умовах основними підставами державного регулювання господарської діяльності є:

- адаптація економіки України і системи управління до нових кризових умов;

- забезпечення зайнятості населення, в умовах зростаючого безробіття та скорочення виробництва;
- забезпечення державних і громадських потреб, пріоритетів в економічному і соціальному розвитку;
- здійснення надзвичайних заходів, спрямованих на фінансове оздоровлення господарства;
- реалізації свободи підприємництва і конкуренції, захисту від монополізму;
- забезпечення безпеки та оборони країни;
- виконання державою соціальних функцій – забезпечення умов для нормальної життєдіяльності суспільства;
- необхідність управління державним сектором економіки з боку держави як власника;
- дотримання правопорядку у зовнішньоекономічній діяльності та іноземного інвестування [1, с. 37].

Як відомо, держава здійснює свій вплив на суб'єкти господарювання за допомогою певних методів та інструментів механізму державного регулювання.

Методи державного впливу на економіку - це способи впливу держави на суб'єкти господарювання з метою створення умов їхнього ефективного функціонування відповідно до напрямків державної економічної політики [3, с. 21].

Вищезазначені методи класифікуються за двома ознаками: за формами впливу та засобами впливу. За формами впливу їх поділяють на дві групи: методи прямого та непрямого впливу. Залежно від засобів впливу виділяють правові, адміністративні, економічні та пропагандистські методи.

При цьому кожен метод ґрунтується на використанні сукупності інструментів (регуляторів, важелів).

Беручи загалом, можна сказати, що основними інструментами прямого державного регулювання є: нормативно-правові акти, макроекономічні плани

та цільові комплексні програми, державні замовлення, централізовано встановлені ціни, нормативи, ліцензії, квоти, державні бюджетні витрати, ліміти і т. д.

До методів непрямого регулювання належать інструменти фіскальної, бюджетної, грошово-кредитної, інвестиційної, амортизаційної, інноваційної та інших напрямків економічної політики, а також методи морального переконування [3, с. 22].

При цьому слід пам'ятати, що рівень впливу держави на економічне життя суб'єктів господарювання залежить від конкретної реальної ситуації на ринку, а також потреб держави на даному етапі розвитку ринкових відносин.

Можна простежити вплив держави на економічне життя суб'єктів господарювання на прикладі малого та середнього бізнесу як основи національної економіки. Частка малого та середнього бізнесу у ВВП України складає лише 11 %, у той час коли в розвинутих країнах Європи, а також країнах Азії та Америки – більше 60-80 % в ВВП. Якщо говорити про частку зайнятих в даному сегменті економіки, то в розвинутих країнах цей показник становить 50-90 % занятого населення, а в нашій лише країні 5-6 %, але якщо враховувати тіньову економіку, то можемо говорити про 30 % населення, яке зайняте в малому та середньому бізнесі [2].

Говорячи про основні проблеми розвитку малого та середнього бізнесу, основною є проблема відсутності державної підтримки даного сектора економіки. Основними причинами гальмування розвитку малого та середнього бізнесу є:

1. Існування низки перешкод для розвитку вільного підприємництва;
2. Стимування внутрішнього ринку, відсутність конкурентного середовища для діяльності європейських країн;
3. Законодавче забезпечення вигідних умов для великого бізнесу, зокрема з набранням чинності Податкового кодексу України та ін. [1-2].

Зважаючи на вищевказані проблеми, необхідність розвитку і державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні є досить значною і

вирішальною. Так як дані сектори економіки створюють необхідну атмосферу конкуренції, здатні швидко реагувати на будь-які зміни ринкової кон'юнктури, створювати додаткові робочі місця, здатні порівняно швидко окупатися, є основним джерелом формування середнього класу, а середній клас – запорука стабільності суспільства і його успішного розвитку.

Але при цьому всі наявні інструменти впливу держави на господарську діяльність суб'єктів економіки повинні використовуватись таким чином, щоб, з одного боку, не допустити зниження господарської активності, а з іншого – досягти такої взаємодії, щоб мати можливість разом ефективно вирішувати проблеми соціально-економічного характеру.

Список використаної літератури:

1. *Гарагонич О. В.* Теоретичні питання державного регулювання господарської діяльності / О. В. Гарагонич // Зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 3-10 лютого 2010 р. – Луганськ, 2010. – С. 35–40
2. *Лук'яненко Я. С.* Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні [Електрон. ресурс] / Я. С. Лук'яненко // Офіційний сайт УАБС НБУ. – Режим доступу : <http://www.bulletin.uabs.edu.ua/store/eco/2012/.pdf>.
3. *Чистов С. М.* Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / С. М. Чистов, А. Є Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – Вид. 2-ге, доопрац. і допов. – К. : КНЕУ, 2005. – 440 с.